DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)
den 13 juni 1996 *

I mål C-170/95,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget, från Cour de cassation, Belgien, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Office national de l'emploi

och

Calogero Spataro,

angående tolkningen av artikel 69.4 i rådets förordning (EG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, såsom den ändrats och uppdaterats genom rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6),

meddelar

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet (referent) samt domarna J. C. Moitinho de Almeida och C. Gulmann,

generaladvokat: C. O. Lenz,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Office national de l'emploi, genom advokat Georges Lewalle, Liège,

— Belgiens regering, genom administrative chefen J. Devadder, ministeriet för utrikesärenden, utrikeshandel och utvecklingsbistånd, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom sous-directeur Catherine de Salins, utrikesministeriets rättsavdelning, och secrétaire des affaires étrangères Claude Chavance, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom Maria Patakia, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 7 mars 1996 av: Office national de l'emploi, företrädd av Lewalle, Belgiens regering, företrädd av

Devadder, Frankrikes regering, företrädd av Chavance, och kommissionen, företrädd av Patakia,

och efter att den 25 april 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Genom beslut av den 15 maj 1995, vilket inkom till domstolen den 6 juni samma år, har Cour de cassation, Belgien, med stöd av artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga för förhandsavgörande angående tolkningen av artikel 69.4 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, såsom den ändrats och uppdaterats genom rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT nr L 230, s. 6, nedan kallad förordningen).

2 Denna fråga har uppkommit i ett mål mellan Office national de l'emploi (nedan kallad Onem) och Calogero Spataro angående beviljande av förmåner vid arbetslöshet.

3 Calogero Spataro erhöll arbetslöshetsunderstöd i Belgien men lämnade detta land i juli 1985 för att söka arbete i Italien. I enlighet med artikel 69.1 i förordningen behöll han rätten till belgiska arbetslöshetsförmåner under tre månader.

4 Då han inte fann något arbete i Italien, återvände han efter utgången av tremånadersperioden för att bosätta sig i Belgien, där han på nytt fann ett arbete i början av år 1986. Några veckor senare blev han emellertid på nytt arbetslös och begärde arbetslöshetsunderstöd. Onem vägrade att bevilja honom detta arbetslöshetsunderstöd med motiveringen att han inte på nytt hade varit anställd i Belgien i tre månader, vilket krävs enligt artikel 69.4 i förordningen. Onem ansåg vidare att Calogero Spataro inte uppfyllde de villkor avseende anställningstid som uppställs i belgisk lagstiftning (artikel 118 och följande i kunglig förordning av den 20 december 1963 om anställning och arbetslöshet, nedan kallad kunglig förordning).

5 Calogero Spataro väckte talan mot detta beslut vid Tribunal du travail, Liège, som biföll hans talan. Domen från Tribunal du travail, Liège, överklagades till Cour du travail, Liège, som bekräftade domen och förklarade, bland annat, att även om det enligt artikel 69.4 i förordningen krävs att den arbetslöse som återvänder till Belgien på nytt är anställd där i tre månader för att han skall återfå rätten till förmåner i den staten, är erhållandet av ny rätt till förmåner på nytt inte underkastat detta villkor [översättarens anmärkning: "recouvre le droit aux prestations" har i den svenska versionen av förordningen översatts till "få rätt till förmåner på nytt", men översätts i denna dom till "återfå rätten till förmåner"]. Cour du travail konstaterade att Calogero Spataro kunde visa mer än 450 dagar av arbete eller likställd verksamhet under den period om 27 månader som föregick hans begäran om arbetslöshetsunderstöd, vilket krävs enligt de villkor avseende anställningstid som har fastställts i den kungliga förordningen för att få rätt till arbetslöshetsunderstöd.

6 Efter att Onem överklagat till Cour de cassation har denna domstol i sin tur beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till domstolen för förhandsavgörande:

"Skall artikel 69.4 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen — i den lydelse den har fått genom förordning (EEG) nr 2001/83 — tolkas på så sätt att kravet att en arbetslös person som återvänder till Belgien skall ha varit anställd där i minst tre månader

skall tillämpas, när den arbetslöse personen inte stödjer sig på artikel 123 i den kungliga förordningen av den 20 december 1963 för att göra gällande att rätten till förmåner har bibehållits, utan visar att han på ansökningsdagen uppfyller villkoren avseende anställningstid för att få rätt till dessa förmåner?"

7 Inledningsvis skall det erinras om att artikel 69 i förordningen ger en anställd som är arbetslös möjlighet att under en viss tid undandra sig den av den berörda medlemsstaten uppställda skyldigheten att hålla sig tillgänglig för arbetsförmedlingen i den staten, utan att för den skull förlora rätten till arbetslöshetsförmåner, för att han skall kunna söka ett arbete i en annan medlemsstat. Enligt artikel 69.1 c är denna möjlighet begränsad till en tid av tre månader från och med den dag då personen upphörde att vara tillgänglig för behörig arbetsförmedling.

8 Det skall framhållas att i dom av den 19 juni 1980 i målet Testa (41/79, 121/79 och 796/79, Rec. s. 1979) fastställde domstolen att en anställd som återvänder till den behöriga staten efter utgången av tremånadersperioden inte längre med stöd av artikel 69.2 kan göra anspråk på rätten till förmåner gentemot den behöriga staten, om inte den nämnda fristen har förlängts med tillämpning av samma bestämmelse.

9 Artikel 69.4, som den nationella domstolen har begärt skall tolkas, är en specialbestämmelse angående villkoren för att en arbetslös person som återvänder till Belgien efter utgången av tremånadersperioden skall återfå rätten till förmåner. Enligt denna bestämmelse skall den arbetslöse personen för att återfå denna rätt ha varit anställd i det landet i minst tre månader efter att ha återvänt dit.

10 I dom av den 10 maj 1990 i målet Di Conti (C-163/89, Rec. s. I-1829) har domstolen fastslagit att denna sistnämnda bestämmelse inte kunde tolkas med

bortseende från de särdrag som finns i den belgiska lagstiftningen och i synnerhet i artikel 123 i den kungliga förordningen, enligt vilken en anställd som blir arbetslös behåller rätten att vara mottagare av arbetslöshetsunderstöd om hans ersättning endast har avbrutits för en period som är kortare än tre år. Domstolen har således fastställt att en arbetslös, som återvänder till Belgien efter utgången av den tremånadersperiod som fastställs i artikel 69.1 c i förordningen, skall återfå rätten till förmåner enligt det belgiska systemet för förmåner vid arbetslöshet endast om denne för det första har behållit sin rätt att vara mottagare enligt den belgiska lagstiftningen och för det andra har varit anställd i minst tre månader efter att ha återvänt till Belgien.

11 Syftet med den ställda frågan är att få reda på om det sistnämnda villkoret som föreskrivs i artikel 69.4 i förordningen är tillämpligt även när den arbetslöse inte påstår sig ha behållit sin rätt till arbetslöshetsunderstöd enligt den belgiska lagstiftningen (artikel 123 i den kungliga förordningen) men att han vid tidpunkten för sin begäran uppfyller de villkor som föreskrivs i denna lagstiftning (artikel 118 i den kungliga förordningen) för att få en sådan rätt.

12 Onem och den belgiska regeringen har föreslagit ett jakande svar. De har i huvudsak hävdat att artikel 69.4 skulle förlora sin mening om det krav på återgång i arbete i minst tre månader efter att ha återvänt till Belgien som uttryckligen uppställs, inte tillämpades i en sådan situation som den som den nationella domstolen har beskrivit.

13 Den franska regeringen och kommissionen har tvärtom föreslagit ett nekande svar. De har bland annat hävdat att den omtvistade bestämmelsen, som endast handlar om villkoren för att en arbetslös som återvänder till Belgien skall återfå rätt till förmåner, inte kan få till resultat att det blir svårare för en migrerande arbetstagare att erhålla denna rätt än för en arbetstagare som endast är underkastad den belgiska lagstiftningen.

14 Det sistnämnda argumentet bör godkännas.

15 För det första skall det erinras om att det i artikel 69.4 i förordningen endast krävs att den arbetslöse som återvänder till Belgien är anställd på nytt i minst tre månader för att återfå rätten till förmåner, vilket domstolen har påpekat i punkt 12 i den ovannämnda domen i målet Di Conti. Den handlar således om att återfå och inte om att erhålla rätt till förmåner. Denna bestämmelse har inte tillkommit på grund av villkoren för att erhålla rätt till arbetslöshetsunderstöd enligt belgisk rätt, utan tvärtom på grund av möjligheten som finns enligt belgisk rätt att behålla rätten till förmåner under en tämligen lång period utan att den arbetslöse likväl har varit tillgänglig för den belgiska arbetsförmedlingen (se ovannämnda dom i målet Di Conti, punkt 16).

16 För det andra, trots att det är riktigt att en migrerande arbetstagare förlorar sin rätt till förmåner enligt den behöriga statens lagstiftning om han inte återvänder dit innan utgången av tremånadersperioden, vilket har påpekats i punkt 7 i denna dom, betyder detta ändå inte att han inte kan erhålla denna rättighet på nytt under de normala villkor som föreskrivs i den nämnda statens lagstiftning. En sådan omöjlighet skulle nämligen placera honom i en sämre ställning än om han inte hade utnyttjat möjligheterna enligt bestämmelserna i artikel 69 i förordningen. Den tolkning som Onem och den belgiska regeringen förespråkar skulle således medföra att de arbetssökandes rörlighet påverkades negativt — genom att det blir svårare för den arbetstagare som har använt sig av den möjlighet som erbjuds i artikel 69 att erhålla förmåner vid arbetslöshet, än för alla andra arbetstagare i Belgien — när dessa bestämmelser precis har till syfte att uppmuntra rörligheten.

17 Frågan för förhandsavgörande skall således besvaras på så sätt att artikel 69.4 i förordningen inte avser att erhålla rätt till förmåner, utan att återfå denna rätt till förmåner för den arbetslöse som återvänder till Belgien efter utgången av den tremånadersperiod som fastställs i artikel 69.1 c. Genom denna bestämmelse ges inte möjlighet att vägra en arbetslös person rätt till förmåner, om denne vid tidpunkten för begäran uppfyller de villkor som uppställs i den belgiska lagstiftningen för att erhålla en sådan rätt.

Rättegångskostnader

18 De kostnader som har förorsakats den belgiska respektive den franska regeringen samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 15 maj 1995 förts vidare av Cour de cassation, Belgien — följande dom:

Artikel 69.4 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, såsom den ändrats och uppdaterats genom rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, avser inte att erhålla rätt till förmåner, utan att återfå denna rätt till förmåner för den arbetslöse som återvänder till Belgien efter utgången av den tremånadersperiod som fastställs i artikel 69.1 c. Genom denna bestämmelse ges inte möjlighet att vägra en arbetslös person rätt till förmåner, om denne vid tidpunkten för begäran uppfyller de villkor som uppställs i den belgiska lagstiftningen för att erhålla en sådan rätt.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 juni 1996.

R. Grass

Justitiesekreterare

J.-P. Puissochet

Ordförande på tredje avdelningen